

Setkání vodohospodářů při příležitosti Světového dne vody 2018

Jan Plechatý

Svaz vodního hospodářství ČR spolu s Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem životního prostředí a ve spolupráci se SOVAK ČR uspořádal dne 22. března 2018 v Kongresovém centru Praha v pořadí již 23. celostátní setkání vodohospodářů při příležitosti oslav Světového dne vody, letos pod mottem „Nature for water“.

Slavnostní setkání zahájil předseda představenstva Svazu vodního hospodářství ČR RNDr. Petr Kubala, který přivítal čestné předsednictvo, v němž zasedli zástupci dalších organizátorů setkání – Ing. Aleš Kendík, náměstek ministra zemědělství, Ing. Vladimír Mana, LL.M., náměstek ministra životního prostředí a Ing. František Barák, předseda představenstva SOVAK ČR. Pozdravil také více než 250 účastníků slavnostního setkání – zástupců státní správy, vodohospodářských podniků a společností z oborů vodovodů a kanalizací a vodních toků i konzultáčních a projektových firem.

Účastníky setkání dále pozdravil náměstek ministra životního prostředí Ing. Vladimír Mana, LL.M., který zdůraznil téma ochrany vod v podmínkách očekávaných klimatických změn a jejich vlivů na přírodu a krajinu. Na tyto změny je potřeba reagovat vhodnými adaptačními opatřeními, a to ve spolupráci jak s Ministerstvem zemědělství, tak i dalšími institucemi.

S krátkou zdravicí vystoupil před účastníky setkání předseda představenstva SOVAK ČR Ing. František Barák, který vyzdvihl důležitost udržení dostatečného množství vody v přírodě i pro zásobování obyvatel kvalitní pitnou vodou. Zmínil roli členů SOVAK ČR – vlastníků a provozovatelů vodovodů a kanalizací, kteří zajišťují dodávku pitné vody i její odkanalizování a čištění pro více než 9 mil. obyvatel České republiky.

Náměstek ministra zemědělství Ing. Aleš Kendík spojil úvodní zdravicí účastníkům s odborným vystoupením, letos zaměřeným na vývoj oboru vodovodů a kanalizací v ČR za posledních 26 let od vyhlášení Světového dne vody Organizací spojených národů.

Zdůraznil, že od roku 1992 se více než 2× snížila specifická spotřeba vody včetně domácností, zvýšilo se procento napojení obyvatel na vodovodní síť z 84 % na téměř 95 %, zvýšila se délka vodovodní sítě ze 46 tis. km na současných cca 78 tis. km. O postupném zlepšování kvality vodovodní sítě svědčí významné snížení ztrát vody (z 90 na současných 25 l/os/den). Podtrhl současně vysokou úroveň spolehlivosti a kvality dodávané pitné vody (v roce 2016 byly limity kvality pitné vody překročeny jen u 0,36 % vzorků).

Ještě většího pokroku, bylo dosaženo v ukazatelích odkanalizování a čištění odpadních vod. Procento napojení na kanalizační síť se zvýšilo ze 72,5 na současných téměř 85 %, téměř 3× se zvýšila délka kanalizační sítě a více než 3× se zvýšil počet čistíren odpadních vod.

Negativní skutečností je navyšování jak počtu vlastníků, tak i provozovatelů (v roce 2016 to bylo 6 668 vlastníků a 2 853 provozovatelů).

Dále se Ing. Aleš Kendík věnoval výsledkům kontrolní činnosti odboru VaK na MŽE. V roce 2017 bylo řešeno 57 podnětů, z toho bylo zjištěno 24 důvodných.

Závěrem informoval účastníky o dosavadních výstupech a průběhu benchmarkingu provozování vodovodů a kanalizací na MŽE a odkázal na webovou prezentaci informací pro odběratele, zveřejněnou na stránkách ministerstva ve složce „voda/vodovody a kanalizace“.

Na své úvodní vystoupení navázal RNDr. Petr Kubala, který seznámil účastníky se současnými aktivitami SVH ČR a dále informoval o některých námětech k diskusi na úrovni představenstva ohledně odborných témat i ohledně zlepšení informovanosti a osvěty vůči veřejnosti, zejména mládeži. Při tom hodlá SVH ČR navazovat užší spolupráci se SOVAK ČR, Svazem průmyslu a dopravy ČR, Hospodářskou komorou ČR a dalšími profesními sdruženími.

Představenstvo SVH ČR zahájí v roce 2018 diskusi zejména k těmto odborným tématům:

- zvýšení efektivnosti regulace vodárenství a transparentnosti cenotvorby jak v oboru vodovodů a kanalizací, tak i v oboru správy vodních toků a správy povodí,

Tabulka 1: Porovnání procenta napojení na vodovod a kanalizaci s některými evropskými zeměmi

	Veřejný vodovod	Veřejná kanalizace
Česká republika	93,8 %	82,8 %
Slovensko	87,4 %	63,6 %
Polsko	88,0 %	65,1 %
Rakousko	95,1 %	94,5 %
Německo	99,3 %	97,3 %

Tabulka 2

% DPH	Země
1 – 10 %	2,50 % Švýcarsko
	3 % Lucembursko
	5 % Makedonie, Vietnam
	5,5 % Francie
	6 % Belgie, Nizozemí, Portugalsko
	7 % Maroko, Německo
	8 % Polsko
	9,5 % Slovinsko
	10 % Rakousko
	11 – 20 %
14 % Finsko	
15 % Česká republika	
20 % Bulharsko, Estonsko, Slovensko	
21 % plus	24 % Rumunsko
	25 % Dánsko, Švédsko
	27 % Maďarsko

Tabulka 3

Název výzvy	Alokace výzvy připadající na příspěvek EU [Kč]	Žádosti podané v jednotlivých výzvách počet	příspěvek EU [Kč]
71. výzva	2 050 000 000	214	7 263 947 135
73. výzva	1 600 000 000	66	2 521 327 082

- zlepšení osvěty k vysvětlování vodohospodářských procesů a vyvrácení některých mýtů týkajících se vodního hospodářství,
- zaměření programů finančních podpor z národních a evropských zdrojů po roce 2020,
- zahájení další fáze procesu „plánování v oblasti vod“,
- posílení „veřejného zájmu“ ve vodním hospodářství např. k legislativní podpoře přípravy a realizace vodohospodářských opatření.

SVH ČR i v roce 2018 bude dále podporovat odborné a společenské akce a konference, zejména:

- tradiční akce ke Světovému dni vod včetně souvisejících mediálních aktivit,
- účast SVH ČR na tradičních podzimních odborných konferencích SOVAK ČR a Vodní toky,
- soutěž Vodohospodářská stavba roku.

Konstatoval, že v uplynulém roce 2017 byl SVH ČR spoluorganizátorem akcí k připomenutí 20, resp. 15 let od katastrofálních povodní v roce 1997 a 2002.

Ing. František Barák, předseda představenstva SOVAK ČR, ve svém vystoupení charakterizoval současný stav zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod v ČR. Navázal na prezentaci Ing. Aleše Kendíka a zdůraznil dosažený pokrok ve vybavení vodárenskou infrastrukturou v ČR za posledních více než 15 let ve všech sledovaných ukazatelích. Představil např. porovnání procenta napojení na vodovod a kanalizaci s některými evropskými zeměmi – viz tabulka 1.

Stále ovšem jsme mezi těmi státy Evropy, které dosahují nejnížší specifické spotřeby vody, a to pod 90 l/os/den.

V ukazateli „ztráty vody“ ve vodovodních sítích však dosahujeme srovnatelné úrovně s nejnepříjemnějšími státy Evropy.

Závěrem konstatoval vývoj stále rostoucí sazby DPH k ceně pro vodné a stočné v ČR a vyjádřil podporu snížení současné sazby. Současně přiblížil srovnání s jinými státy Evropy – viz tabulka 2.

V rámci slavnostního setkání závěrem odborného programu vystoupil náměstek ministra životního prostředí Ing. Jan Kríž s aktuálními informacemi o Operačním programu Životní prostředí 2014–2020 a národních programech životního prostředí v působnosti SFŽP.

Po připomenutí věcného zaměření jednotlivých specifických cílů (SC) v Prioritní ose 1 Čistota vod představil některé již realizované projekty podpořené z Fondu soudržnosti v rámci OPŽP. Shrnu, že zatím bylo předloženo téměř 800 žádostí na podporu projektů za cca 21 mld. Kč. Řídícím výborem bylo zatím schváleno více než 370 projektů za téměř 9 mld. Kč.

V současné době probíhá hodnocení 71. a 73. výzvy zaměřené na projekty kanalizací a ČOV a dále projekty vodovodů, kde však dochází k významnému překročení alokace (tabulka 3).

Rozhodnutí Řídícího orgánu MŽP o těchto žádostech s vyrovnáním žadatelům se očekává až v průběhu července 2018.

Na projekty protipovodňové ochrany a hospodaření se srážkovými vodami (SC 1.2 a 1.3) byly dosud předloženy žádosti na podporu projektů za téměř 3 mld. Kč. Řídícím orgánem bylo zatím schváleno 410 projektů za 1,7 mld. Kč. V současné době probíhá hodnocení 66. a 74. výzvy.

Následně náměstek Ing. Jan Kríž představil aktuální stav alokací a žádostí o podporu projektů v Prioritní ose 4 – Ochrana a péče o přírodu a krajinu, včetně některých realizovaných projektů.

V druhé části prezentace se zmínil i o prioritách Národního programu Životní prostředí, kterým je problematika sucha a kvality vod. V té souvislosti představil

následující podprogramy, kde je stále možné předkládat žádosti o podporu:

- Dešťovka – využití srážkových vod (alokováno 240 mil. Kč).
- Domovní čistírny odpadních vod (alokováno 200 mil. Kč).
- Likvidace nepotřebných vrtů (alokováno 20 mil. Kč).

Závěrem Ing. Jan Kríž informoval o možnostech dalšího zaměření Národního programu Životní prostředí, financovaného ze zdrojů SFŽP, který by se mohl orientovat na následující věcné okruhy:

- Výstavba nových zdrojů pitné vody.
- Rekonstrukce stávajících velkoprofilových přivaděčů pitné vody (jedná se s MZe).
- Kanalizace a ČOV.
- Osvětová kampaň v oblasti sucha a kvality vody.

V rámci slavnostního setkání vodohospodářů dále, na pozvání předsedy představenstva SVH ČR RNDr. Petra Kubaly, vystoupila ředitelka Památníku Lidice Mgr. Martina Lehmannová. Poutavě vzpomněla tragických událostí z 10. června 1942, které za okupace postihly obec Lidice. Sděbila zajímavou informaci, kdy němečtí okupanti při snaze úplného zničení památky po původních Lidicích zavezli tehdejší rybník, nad jehož zátopou následně vzniklo pole. Symbolické je, že voda dotující původní rybník stále vzlíná nad úroveň terénu; **„nacisté sice zničili Lidice, ale vodu porazit nedokázali“.**

Závěrem upozorňuji zájemce o prezentace vystupujících, že je naleznou na stránkách www.svh.cz.

Již tradičně byly ke konci slavnostního setkání vodohospodářů v Kongresovém centru v Praze vyhlášeny výsledky soutěže VODOHOSPODÁŘSKÁ STAVBA ROKU 2017.

V rámci soutěže byly hodnoceny stavby v kategoriích:

- I. Stavby pro zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod.
- II. Stavby související s vodními toky.

V každé této kategorii se samostatně hodnotily stavby ve dvou velikostních podkategoriích, a to o investičních nákladech nad 50 mil. Kč a pod 50 mil. Kč.

V každé podkategorii mohly získat cenu „Vodohospodářská stavba roku 2017“ dvě stavby a v každé kategorii mohla jedna stavba obdržet Zvláštní ocenění SVH ČR.

Do 16. 2. 2018, tj. k termínu ukončení přijímání přihlášek, bylo evidováno celkem 11 staveb, z toho 6 v kategorii I a 5 v kategorii II.

Představenstvo SVH ČR schválilo k ocenění Vodohospodářská stavba roku 2017 celkem 7 staveb a dále 2 stavby v každé kategorii k Zvláštnímu ocenění SVH ČR.

Tato ocenění předali za guaranty soutěže – Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí:

- náměstek ministra zemědělství Ing. Aleš Kendík,
- náměstek ministra životního prostředí Ing. Jan Kríž,

a za organizátory soutěže SVH ČR a SOVAK ČR:

RNDr. Petr Kubala – předseda představenstva SVH ČR,
Ing. František Barák – předseda představenstva SOVAK ČR.